

XV.

Betænkning

over

Forslag til Lov om Tilveiebringelse af Heste til Bornholms Væbning.

(Afgivet af Folkethingets Udvalg den 5te December 1871.)

Nærværende Lovforslag indeholder dels et **Retsspørgsmaal** til Besvarelse — Spørgsmaalet om, hvorvidt der endnu med Føie kan siges, efter Ophævelsen af Bornholms Militz, at paahvile „visse Bøndergaarde paa Bornholm“ nogen særlig Forpligtelse „til hver at udrede en Hest til Brug for Væbningens Rytter“ osv. (Lovforsl. § 1) — dels et **praktisk** Spørgsmaal til Besvarelse, nemlig: Tilveiebringelsen af de fornødne Heste til Væbningens Feltartilleris og Rytteris Fredsovelser. Udvalget har ikke kunnet finde Retsspørgsmaalet fyldestgjørende opklaret og besvaret i Bemærkningerne til Lovforslaget — hverken i Henseende til Tvivlsmaal om Bornholms særskilte Hestudredningspligt i Hærens Diemed, efterat Lov af 6te Juli 1867 har givet Væbningen Plads mellem Hærens almindelige Forsterkningsafdelinger, eller med Hensyn til Besskaffenheden af den paaberaabte „Forpligtelse“ for „visse Bøndergaarde paa Bornholm“ til at udrede Heste i nævnte Diemed, om denne „Forpligtelse“ i Folge sin retlige Natur maa opfattes som en Realbyrde paa „visse“ bestemte Gaarde, hvad der i Medfør af flere Omstændigheder i ethvert Fald forekommer Udvalget tvivlsomt, om Betydningen af en ved administrative Afgjørelser eller Indgreb vunden Hævd i dette Forhold m. v. Nogle Medlemmer af Udvalget tro endog at maatte gjøre gjældende, at et saa indviklet og hidtil saa uopklaret Retsspørgsmaal rettest bør søges endelig afgjort af Domsstolene. Hele Udvalget er imidlertid, om

end af forffjellige Grunde, blevet enigt om at lade dette i Virkeligheden ikke meget magtpaaliggende Spørgsmaal falde, da Underføgelsens Omfang, forsaavidt den egnede sig til at foretages af et Nigsdagsudvalg, upaatvilelig vilde komme til at staa i et lidet ønffeltigt Misforhold til det derved vundne Udbytte for selve Sagen. Og da Ministeren har imødekommet Udvalget ved at give sin Samstemning hertil, foreslaar Udvalget, at den paagjældende Paragraph (§ 1) i Lovforslaget udgaar.

Som det eneste Afgjørende ved Ordningen i Fredstid af det militære Hestehold paa Bornholm bliver saaledes tilbage Hensynet til de stedfindende faktiske Tilstande og Forhold paa Den, særlig hvad Fordelingen af Hestudredningsbyrden vedrører, saavel som Hensynet til Dens Tilzestilling med det øvrige Rige i denne Sag. — Til Opnaaelse af dette Sidste foreslaar Udvalget i Samstemning med Ministeren, at „16 St.“ i Lovforslagets § 2 forandres til 12 St., der meget nær udtrykker Forholdet mellem en Tønde bornholmss Hartkorn og en Tønde almindeligt dansk Hartkorn (noigtig svarer 11 $\frac{1}{4}$ St. af 1 Td. bornholmss Hartkorn til 16 St. af 1 Td. almindeligt Hartkorn), idet man herved gaar ud fra, at for $\frac{3}{4}$ af det krævede Beløb (2081 Rd. 24 St. istedetfor 2,775 Rd. til Brug hvert andet Aar) vil kunne faas de fornødne Heste til Leie for Væbningens Artilleri og Rytter i Dvelfestiden, og at der i modsat Fald vil staa Ministeriet tvende Udveieaabne: